

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Histeridae (stumpbaggar), **Släkte:** *Platysoma*, **Art:** *Platysoma lineare* Erichson, 1834 **Synonymer:** *Cylister linearis* (Erichson, 1834), *linjerad plattstumpbagge*

Kännetecken

En 3–4 mm lång, enfärgat svart skalbagge med långsträckt, tillplattad kropp. Den vuxna skalbaggen är jämbred med sex tydliga längsfårar på vardera täckvingen (därav namnet linjerad), varav de två innersta är avkortade framtill och gör att det finns en rektangulär skinande yta vid täckvingesömmen. Benen är kraftiga med utplattade, taggiga skenben. Linjerad plattstumpbagge tillhör ett släkte (*Platysoma*) med sex svenska arter som ibland är svåra att skilja från varandra. Linjerad plattstumpbagge är en av de större arterna i släktet, och kan främst förväxlas med stora individ av vanlig plattstumpbagge (*P. angustatum*) och avlång plattstumpbagge (*P. elongatum*). Felbestämningar gör att fynddata för linjerad plattstumpbagge bör kontrolleras av specialist.

Utbredning och status

Påträffad i spridda landskap från Skåne till Lule lappmark. De flesta fynden är dock gamla. Efter 2000 finns säkra fynd endast från Blekinge, Södermanland, Dalarna, Västerbotten och Norrbotten. Arten är känd från alla våra grannländer inkl. de baltiska staterna. Den europeiska utbredningen inkluderar Central- och Sydeuropa (Italien, Frankrike, Schweiz, Spanien, Österrike m.fl. länder), men arten saknas i Grekland och på Brittiska öarna. Artens förekomstområden i Centraleuropa är främst tallskogar i bergsområden som Alperna (Vienna 1980). Världsutbredningen omfattar Europa, Kaukasus och hela Ryssland, inkl. Sibirien (Mazur 2004).

Ekologi

Ett rovdjur som lever under barken på döende, barkborreangripna barrträd (Saalas 1917, Koch 1989). Arten har hittats i gångarna av minst 13 olika arter av barkborrar (Saalas 1917, Mazur 1981, Öunap 2001), men i Sverige främst på tall med mindre mörghorre (*Tomicus minor*) eller större mörghorre (*T. piniperda*) och gran med granbarkborre (*Ips typographus*). I Mellaneuropa även på silvergran (*Abies alba*) och sibirisk lärk (*Larix sibirica*) (Mazur 1981). I två av totalt 27 undersökta naturreservat i Västerbottens och Norrbottens län hittades arten enbart på tallar med mindre mörghorre (Pettersson, opubl.). Inga fynd gjordes i de 15 naturreservat som enbart uppvisade spår av större mörghorre. Troligen gynnas arten av en hög täthet av barkborrar på barrträd. I norra Sverige finns dessa förutsättningar främst inom naturreservat, medan i södra Sverige stormfällningar (t.ex. stormarna Gudrun och Per i Götaland) kan gynna arten.

Hot

Arten missgynnas direkt av slutavverkning då dess bytesdjur (mindre mörghorre) också missgynnas. Mindre mörghorre är en signalart för höga naturvärden i tallskogar i övre Norrland (Anonym 2002), och är en barkborreart som blir alltmer bunden till naturreservat i norra Sverige. I södra Sverige utnyttas arten både granbarkborre och större mörghorre som bytesdjur, vilket gör att arten kanske inte är lika bunden till naturskogar.

Åtgärder

Artens biologi och aktuella status bör studeras närmare. Tallskogar med stark förekomst av mindre mörghorre bör avsättas som reservat. Hänsyn bör tas vid slutavverkning av talldominerad skog så att avverkningsrester som gren- och toppdelar (s.k. GROT) lämnas.

Åtgärdsprogram: Fastställt

Litteratur

- Anonym. 2002. Handbok för inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen, Jönköping. 105 s.
- Koch, K. 1989. Die Käfer Mitteleuropas. Ökologie, Band 1. Goecke & Evers, Krefeld. 440 s.
- Mazur, S. 1981. *Histeridae* gniliłowate (Insecta: *Coleoptera*). Fauna Polski 9: 1–205.
- Mazur, S. 2004. *Histeridae*, s. 68-102. I: Löbl, I. & Smetana, A. (red.). Catalogue of Palearctic *Coleoptera*. Vol. 2. Steenstrup, Apollo Books. 942 s.
- Õunap, H. 2001. Insect predators and parasitoids of bark beetles (*Coleoptera*, Scolytidae) in Estonia. PhD thesis, Tartu, 121 s.
- Saalas, U. 1917. Die Fichtenkäfer Finnlands. I. Allgemeiner teil und spezieller teil 1. Ann. Acad. Sci. Fennicae. Helsingfors. 547 s.
- Schroeder, L.M. & Weslien, J. 1994. Reduced offspring production in bark beetle *Tomicus piniperda* in pine bolts baited with ethanol and α -pinene, which attract antagonistic insects. J. Chemical Ecol. 20: 1429–1444.
- Vienna, P. 1980. Fauna d'Italia. *Coleoptera Histeridae*. Edizioni Calderini, Bologna. 386 s.

Författare

Roger Pettersson 2007. © ArtDatabanken, SLU 2007.